

VERGİ SİRKÜLERİ

10.08.2022

No: 2022/087

KONU: Varlık Barışı Düzenlemesine İlişkin Tebliğ Hak.

05/07/2022 tarihli R.G’de yayımlanan 7417 Sayılı Kanun’un 50 nci maddesi ile Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen geçici 15 inci maddeyle yeni bir Varlık Barışı düzenlemesi getirilmiştir.

09/08/2022 tarihli R.G’de yeni Varlık Barışı düzenlemesine ilişkin açıklamaların yer aldığı “1 Seri No.lu Bazı Varlıkların Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Genel Tebliğ” yayımlanmıştır.

Yeni Varlık Barışı düzenlemesi, önceki varlık barışı düzenlemeleri ile temelde benzerlik gösterse de kademeli vergilendirme ve vergi incelemeleri uygulamaları gibi bazı önemli noktalarda farklılaşmaktadır.

Bu sirkülerimizde, yeni düzenleme Tebliğde yapılan açıklamalar çerçevesinde özetlenmiştir.

1) Kapsama giren varlıklar

Varlık barışı kapsamına;

- Gerçek veya tüzel kişilerce, yurt dışında bulunan; para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları,
- Gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince sahip olunan ve Türkiye’de bulunan ancak kanuni defter kayıtlarında yer almayan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazlar

girmektedir.

2) Bildirim zamanı

Yurt dışında bulunan söz konusu varlıklar için 31/3/2023 tarihine kadar Tebliğ ekinde (Ek1) yer alan form ile banka veya aracı kurumlara bildirim yapılabilecektir. Yurt dışı varlıklara ilişkin olarak vergi dairelerine herhangi bir beyanda bulunulmayacaktır.

Türkiye’de bulunan varlıklar Tebliğ ekinde (Ek-3) beyanname ile 31/3/2023 tarihine kadar vergi dairelerine beyan edilebilecektir.

3) Varlıkların bildirim değeri

Gerek yurt dışında bulunan varlıkların banka veya aracı kurumlara bildirilmesinde gerekse yurt içinde bulunan varlıkların vergi dairelerine beyan edilmesinde, bildirildiği veya beyan edildiği tarih itibarıyla varlıklar, aşağıdaki değerlendirme ölçütleri ile değerlendirilecektir:

- Türk lirası cinsinden para, itibari (nominal) değeriyle.
- Altın, rayiç bedeliyle.
- Döviz, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuruyla.
- Menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarından;

- 1) Pay senetleri, varsa borsa rayiciyle, borsa rayici yoksa rayiç bedeliyle, bu bedel tespit edilemiyorsa alış bedeliyle, alış bedeli de belli değilse itibari (nominal) değeriyle.
 - 2) Tahvil, bono, eurobond gibi borçlanma araçları, varsa borsa rayiciyle, borsa rayici yoksa rayiç bedeliyle, bu bedel tespit edilemiyorsa alış bedeliyle, alış bedeli de belli değilse itibari (nominal) değeriyle.
 - 3) Yatırım fonu katılma payları, ilgili piyasasında belirlenmiş kapanış fiyatıyla.
 - 4) Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri gibi türev araçlar, varsa borsa rayiciyle, borsa rayici yoksa rayiç bedeliyle, bu bedel tespit edilemiyorsa alış bedeliyle, alış bedeli de belli değilse itibari (nominal) değeriyle.
- e) Taşınmazlar, rayiç bedeliyle.

Bildirim veya beyanlarda söz konusu varlıkların Türk lirası karşılığı bedelleri esas alınacaktır.

Bu Tebliğin uygulanmasında rayiç bedel, söz konusu varlıkların bildirildiği veya beyan edildiği tarih itibarıyla belirlenen alım-satım bedeli olup, bu bedelin gerçek durumu yansıtması gerekmektedir.

Borsa rayiciyle değerlendirilecek varlıkların borsa rayicinin belirlenmesinde, söz konusu varlıkların bildirildiği veya beyan edildiği tarihte işlem gördüğü yurt içi veya yurt dışındaki borsalarda oluşan değerler dikkate alınacaktır.

Döviz cinsinden varlıklarda, bunların bildirildiği veya beyan edildiği tarihteki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru dikkate alınacaktır.

Bildirimde bulunduktan sonra, yapılan hataların düzeltilmesi ya da bildirim konu edilen varlıkların azaltılması amacıyla 31/3/2023 tarihine kadar yapılacak düzeltmelerde varlıkların ilk bildirim tarihindeki değerleri esas alınacaktır.

Türkiye’de bulunan varlıkların, vergi dairelerine beyan edildiği tarih itibarıyla yukarıda yer alan esaslar çerçevesinde belirlenen Türk lirası karşılığı bedelleriyle bu varlıkların yasal defterlere kaydedilmesi gerekmekte olup, söz konusu varlıkların elden çıkarılması halinde satış kazancının tespitinde bu bedel dikkate alınacaktır.

4) Varlığa sahip olma tarihi

Varlıklara belli bir tarih itibarıyla sahip olma ve bunu ispat etme zorunluluğu bulunmamaktadır. Dolayısıyla, kanunda belirtilen sürelerde varlığın yurda getirilmesi veya kayıtlara alınması yeterlidir.

5) Vergi hususu

Düzenleme, yurt dışından getirilen varlıklar için getirilme süresini dikkate alarak %1, %2 ve %3’lük farklı oranlarda; yurt içi varlıklar için ise %3’lük tek oranda vergi ödenmesini öngörmektedir.

5.1) Yurt dışı varlıkların bildiriminde vergi

Banka ve aracı kurumlar, kendilerine bildirilen varlıklara ilişkin olarak bildirim sahibinden bildirilen varlıkların değeri üzerinden;

- 30/9/2022 tarihine kadar yapılan bildirimler için %1,
- 1/10/2022 tarihi ila 31/12/2022 tarihi (bu tarih dahil) arasında yapılan bildirimler için %2,
- 31/3/2023 tarihine kadar yapılan bildirimler için %3

oranında peşin olarak tahsil ettikleri vergiyi, bildirim izleyen ayın 15 inci günü akşamına kadar vergi sorumlusu sıfatıyla bir beyanname ile bağlı bulunduğu vergi dairesine beyan edecek ve aynı sürede ödeyeceklerdir.

5.1.1) Vergi İadesi

Bildirilen varlıkların, Türkiye'deki banka ya da aracı kurumlarda açılan hesaplara transfer edildiği veya yurt dışından getirilerek bu hesaplara yatırıldığı tarihten itibaren en az 1 (bir) yıl süreyle tutulması halinde vergi %0 olarak uygulanacaktır. Bu takdirde, banka ve aracı kurumlar tarafından bildirim esnasında tahsil edilerek vergi dairesine ödenen vergi, bildirim sahibinin ilgili vergi dairesine başvurusu üzerine iade edilecektir.

5.2) Yurt içi varlıkların bildiriminde vergi

Vergi dairelerine beyan edilen varlıkların değeri üzerinden %3 (yüzde üç) oranında vergi tarh edilecektir ve bu vergi, tarhiyatın yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenecektir.

5.3) Ödenen vergilerin mahsubu

Yukarıda yer verilen vergiler, hiçbir suretle gider yazılamayacak ve başka bir vergiden mahsup edilemeyecektir.

6) Bildirilen veya beyan edilen varlıkların kanuni defter kayıtlarına intikal ettirilmesi

Bildirilen veya beyan edilen varlıkların, defter tutan mükelleflerce kanuni defterlere kaydedilmesi zorunludur.

Yurt dışında bulunan varlıkların; şirket adına bildirilmesi durumunda ilgili şirket, şahıslar adına bildirilmesi halinde bu şahısların kendileri, maddenin sağladığı imkânlardan yararlanabileceğinden, şirket adına bildirim konu edilen varlıkların, şirketin kanuni defter kayıtlarına intikal ettirilmesi gerekmektedir.

Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, bildirim veya beyana konu ettikleri ve yasal defterlerine kaydettikleri kıymetleri için pasifte özel fon hesabı açacaklardır. Söz konusu hesap sermayenin cüz'ü addolunacak, bildirim veya beyan tarihinden itibaren 2 yıl geçmedikçe işletmeden çekilemeyecek ve sermayeye ilave dışında başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Diğer taraftan işletmenin tasfiye edilmesi halinde bu tutarlar vergilendirilmeyecektir. Fon hesabında tutulan bu tutarların, devir ve bölünme hallerinde de vergilendirilmesi söz konusu olmayacaktır.

Serbest meslek kazanç defteri ile işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler, bildirimde veya beyanda buldukları söz konusu kıymetleri defterlerinde ayrıca göstereceklerdir.

Defter tutan mükelleflerce Türkiye'ye getirilen varlıklar ile gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince kanuni defterlere kaydedilen varlıklar, dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaksızın işletmelerine dâhil edilecek ve bildirim veya beyan tarihinden itibaren 2 yıl geçmesi koşuluyla vergiye tabi kazancın ve kurumlar için dağıtılabilir kazancın tespitinde dikkate alınmaksızın işletmelerinden çekilebilecektir.

7) Yurt dışında bulunan varlıkların kredilerin ödenmesi ve sermaye avanslarının karşılanmasında kullanılması

Yurt dışında bulunan varlıklar, yurt dışında bulunan banka veya finansal kurumlardan kullanılan ve 05/07/2022 tarihi itibarıyla kanuni defterlerde kayıtlı olan kredilerin en geç 31/3/2023 tarihine kadar kapatılmasında kullanılabilir. Bu takdirde, defter kayıtlarından düşülmesi kaydıyla, borcun ödenmesinde kullanılan varlıklar için Türkiye'ye getirilme şartı aranmayacaktır.

05/07/2022 tarihi itibarıyla kanuni defterlerde kayıtlı olan sermaye avanslarının, yurt dışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının 05/07/2022 tarihinden önce Türkiye'ye getirilmek suretiyle karşılanmış olması hâlinde, söz konusu avansların en geç 31/3/2023 tarihine kadar defter kayıtlarından düşülmesi kaydıyla varlık barışı hükümlerinden yararlanılabilecektir.

8) Taşınmazlar için tapu harcı ödenmemesi

Yurt içi varlık barışı kapsamında beyan edilerek işletme kayıtlarına alınacak taşınmazların işletmeye devrine ilişkin tapuda yapılacak işlemlerden, tapu harcı alınmayacaktır. Ayrıca bu taşınmazların işletmeye devri Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 80 inci maddesi kapsamında, elden çıkarma sayılmayacak ve değer artış kazancı yönünde vergilendirilmeyecektir.

Tapuda yapılacak taşınmaz devir işlemlerinde tapu harcının alınmaması için maddede belirtilen beyannamenin verilmesini müteakiben, ilgili vergi dairesinden, beyan edilen taşınmazların tapu kayıtlarına ilişkin bilgileri de içerecek şekilde Varlık Barışı kapsamında şirket adına beyan edilerek özel fon hesabına alındığını (veya kanuni defterlerin ilgili sayfalarında gösterildiğini) ve bu çerçevede tapu işleminde harç alınmayacağı hususunda beyanın yapıldığı vergi dairesinden alınacak yazı, ilgili tapu sicil müdürlüğüne ibraz edilecektir.

9) Gider ve amortisman uygulaması

Bildirim konusu yapılarak kanuni defter kayıtlarına intikal ettirilen taşınmazlar hakkında Vergi Usul Kanununda yer alan amortismanlara ilişkin hükümler uygulanmayacaktır.

Kayıtlara alınan bu varlıkların daha sonra elden çıkarılmasından doğan zararlar, gelir veya kurumlar vergisi uygulaması bakımından gelirin veya kurum kazancının tespitinde gider veya indirim olarak kabul edilmeyecektir.

10) Şirketlerin kanuni temsilcileri, ortakları veya vekilleri adına görünen varlıkların durumu

Şirketlerin kanuni temsilcileri, ortakları ya da şirket veya şirketin ortakları adına Varlık Barışı kapsamına giren varlıkları 5/7/2022 tarihinden önce yetkili kuruluşlarca düzenlenen bir vekalet veya temsil sözleşmesine istinaden değerlendirmeye yetkili olanların, bu tarih itibarıyla sahip oldukları ve yurt dışında bulunan varlıklarının;

- Şirket adına bildirim konu edilerek Türkiye'ye getirilmesi veya Türkiye'deki banka veya aracı kurumlarda açılacak bir hesaba transfer edilmesi ya da
- Türkiye'de bulunan ancak 5/7/2022 tarihi itibarıyla kanuni defter kayıtlarında yer almayan varlıklarının şirket adına beyan edilmek suretiyle bu düzenlemeden yararlanılabilmesi mümkündür.

Şirket veya şirket ortaklarına ait olduğu halde şirketin kanuni temsilcileri, ortakları veya vekilleri dışındaki kişilerce tasarruf edilen varlıklar, şirket adına bildirim veya beyana konu edilerek bu düzenlemeden yararlanılabilecektir. Ayrıca, gerçek kişilere ait olduğu halde bu kişilerin ortağı veya kanuni temsilcisi oldukları yurt dışındaki şirketlerce tasarruf edilen varlıkların da ilgili gerçek kişiler adına bildirim veya beyana konu edilmesi halinde bu düzenlemeden yararlanılabilmesi mümkündür. Ancak, bildirim veya beyan dışındaki nedenlerle yapılacak inceleme esnasında söz konusu varlıkların şirket veya şirket ortaklarına ya da gerçek kişilere ait olduğunun ispat edilmesi gerekmektedir.

11) İnceleme ve tarhiyat yapılmayacak haller

Bildirilen veya beyan edilen varlıklara isabet eden tutarlara ilişkin hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmayacaktır.

Bu hükümden yararlanabilmek için;

a) Yurt dışında bulunan bildirim konu varlıkların;

- 1) Bildirimin yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde Türkiye'ye getirilmesi ya da Türkiye'deki banka veya aracı kurumlarda açılacak bir hesaba transfer edilmesi,
- 2) Bildirilen varlıklara ilişkin tarh edilen verginin süresinde ödenmesi,
- 3) Bildirime konu edilen varlıkların 213 sayılı Kanun uyarınca defter tutan mükelleflerce kanuni defterlere kaydedilmesi, yasal defterlerine kaydettikleri bu kıymetler için pasifte özel fon hesabı açılması (veya kanuni defterlerin ilgili sayfalarında gösterilmesi), bu fon hesabının ve varlıkların iki yıl geçmedikçe işletmeden çekilmemesi ve fon hesabının sermayeye ilave dışında başka bir amaçla kullanılmaması,

b) Türkiye'de bulunan ve beyana konu edilen varlıkların;

- 1) Beyan edilen varlıkların defter tutan mükelleflerce kanuni defterlere kaydedilmesi, yasal defterlerine kaydettikleri bu kıymetler için pasifte özel fon hesabı açılması (veya kanuni defterlerin ilgili sayfalarında gösterilmesi), bu fon hesabının ve varlıkların iki yıl geçmedikçe işletmeden çekilmemesi ve fon hesabının sermayeye ilave dışında başka bir amaçla kullanılmaması,
- 2) Gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olmayanlar tarafından banka veya aracı kurumlardaki hesaplara yatırıldığı (taşınmazlar hariç) gösterir belgelerle tevsik edilmesi,
- 3) Bu kapsamda beyan edilen varlıklara ilişkin tarh edilen verginin süresinde ödenmesi,

gerekmektedir.

Bildirilen veya beyan edilen varlıklar dışındaki diğer nedenlerle başlayan vergi incelemeleri veya takdir sevk işlemleri dolayısıyla, Varlık Barışı kapsamında bildirimde veya beyanda bulunan mükellefler hakkında matrah farkı bulunması durumunda;

- a) Bulunan matrah farkının bildirimde veya beyana konu edilen varlıklar nedeniyle ortaya çıktığının tespiti ve bildirilen veya beyan edilen varlık tutarının, bulunan matrah farkına eşit ya da fazla olması durumunda gelir veya kurumlar vergisi ile katma değer vergisi yönünden tarhiyat yapılmayacaktır.
- b) Bulunan matrah farkının bildirimde veya beyana konu edilen varlıklar nedeniyle ortaya çıktığının tespiti halinde, bu farkın bildirilen veya beyan edilen varlık tutarından fazla olması durumunda, yalnızca aradaki fark tutar üzerinden gelir veya kurumlar vergisi ile katma değer vergisi yönünden vergi tarhiyatı yapılacaktır.

Vergi incelemesine başlanılan veya takdir komisyonuna sevk edilen tarihten sonra Varlık Barışı kapsamında bildirimde veya beyanda bulunulması durumunda ise vergi incelemesi ve takdir komisyonu kararına istinaden bulunan matrah farkları üzerinden vergi tarhiyatı yapılmasına engel teşkil etmeyecek ve bildirimde veya beyana konu edilen tutarlar mahsuba konu edilemeyecektir.

12) Düzeltme yapılamaması

Bildirim ve beyan süresi sona erdikten sonra bildirim veya beyanlara ilişkin düzeltme yapılamayacaktır. Bu çerçevede, 31/3/2023 tarihine kadar yapılan bildirimlerin bu tarihten sonra düzeltilmesi mümkün olmayacaktır.

Saygılarımızla,
Fikirli YMM Ltd. Şti.